

Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Юридичний факультет
Кафедра професійних та спеціальних правових дисциплін

СХВАЛЕНО
на засіданні науково-методичної
ради факультету
протокол № 1 від 29 серпня 2024 р.

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни
«Ювенальне право»

Освітньо-професійна програма:	<u>Право</u>
Спеціальність:	<u>081 «Право»</u>
Галузь знань:	<u>08 «Право»</u>
Рівень вищої освіти:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Факультет:	<u>юридичний</u>
Мова навчання:	<u>українська</u>
Розробник:	<u>Селезньова Ольга Миколаївна, завідувач кафедри професійних та спеціальних правових дисциплін, доктор юридичних наук, професор</u>
Профайл викладача	<u>https://bukuniver.edu.ua/university/faculties-and-departments/faculty-of-law/department-of-professional-and-special-legal-disciplines/#</u>
E-mail:	<u>celezniov@gmail.com</u>
Консультації	<u>четвер з 10.00 до 16.00</u>

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Навчальна дисципліна «Ювенальне право» є складовою навчального плану підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право» в обсязі 120 годин, з яких для здобувачів денної форми навчання передбачено: лекцій – 20 год., практичних занять – 20 год., і самостійної роботи – 80 год.; та для здобувачів заочної форми навчання: лекцій – 4 год., практичних занять – 4 год., та самостійної роботи – 112 год. Навчальна дисципліна побудована відповідно до вимог Європейської Кредитно-Трансферної системи (ECTS) і складається з 4 кредитів. Форма підсумкового контролю – диференційований залік.

У зв'язку з підвищенням соціальної ролі інституту дитинства, сьогодні відбуваються активні процеси трансформації багатьох державно-правових інститутів. Ювенальне право – це нова частина українського законодавства, що є ціннісно орієнтованою системою матеріальних, процесуальних та організаційних правових норм, спрямованих на забезпечення виживання, розвитку та соціалізації дитини, шляхом закріплення особливого статусу дитини як суб'єкта права, встановлення компетенцій інших суб'єктів права, зобов'язаних опікуватися справами дітей, і регулювання відносин, одним із учасників (безпосереднім або через представника) яких є дитина. На сьогодні ювенальне право проходить стадію свого формування і наразі гостро постає питання про підготовку фахівців, які мають необхідну кваліфікацію з питань регулювання ювенальних відносин.

2. Мета і завдання дисципліни

Предметом вивчення дисципліни є актуальні норми ювенального законодавства України. *Мета* вивчення дисципліни – формування у здобувачів знань щодо загальнотеоретичної та галузевої характеристики правового статусу дитини в національному та міжнародному праві, його структури та змістовного наповнення, ролі дитини і неповнолітнього у правовому житті сучасного українського суспільства та правового статусу дитини у сучасних правовідносинах, з урахуванням динаміки таких правовідносин, формування знань щодо концептів та діючих моделей ювенальної юстиції; та придбання здобувачами умінь та навичок, щодо практичного застосування ювенального права у професійній діяльності юриста, критичної оцінки стану національного ювенально-правового регулювання та реформ національного законодавства які стосуються деталізації юридичного статусу дитини і неповнолітнього у правовідносинах; розширення професійного кругозору через аналіз ювенально-правових відносин, як відносин із комплексним правовим регулюванням, розуміння ролі професійного юриста у механізмі захисту прав дитини.

Основними *цілями (завданнями)* навчальної дисципліни є:

1. засвоєння знань щодо основ правового регулювання відносин, пов'язаних з дитиною або неповнолітнім;
2. визначення у понятійному апараті та природі ювенального права, його зв'язку з традиційними та новими міжгалузевими інститутами галузей права;
3. вивчення структури, джерел і методології ювенального права;
4. розкриття ролі та функцій ювенальної юстиції;
5. формування у тих, хто вивчає дисципліну «Ювенальне право», навичок щодо застосування знань у сфері ювенальної діяльності в майбутній практичній, науковій роботі, у тому числі удосконалення правової законодавчої бази.

Результати навчання за дисципліною. Після проходження курсу здобувачі будуть знати: теорію ювенального права; ювенальних норм та правовідносин; правові основи здійснення функцій ювенальної юстиції; основи ювенальної превенції; способи та форми регулювання відносин з дитиною або неповнолітнім; ознаки ювенального проступку і ювенальної відповідальності;

вміти: орієнтуватися в законодавстві, що регламентує ювенальні правовідносини; використовувати можливості Інтернету при тлумаченні ювенально-правових норм;

правильно використовувати роз'яснення законодавчих, виконавчих, судових та інших органів у процесі застосування норм відповідного законодавства.

3. Пререквізити

Вивчення курсу передбачає наявність системних та ґрунтовних знань із курсу – «Цивільне право», «Конституційне право України», «Адміністративне право та процес України», «Кримінальне право». Синхронний, паралельний зв'язок може бути з такими навчальними дисциплінами, як: «Теорія держави і права», «Філософія», «Міжнародний захист прав людини».

4. Компетентності та результати навчання

Під час вивчення дисципліни, відповідно до освітньо-професійної програми, формуються наступні:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати у команді.

ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності спеціальності (СК)

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК14. Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації.

СК16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Отримуються наступні програмні результати навчання (РН):

РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел (теми 1-10).

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права (теми 2-4).

РН 18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи (теми 1, 4, 5).

РН 19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів (теми 1, 4, 6-10).

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Тема 1. Історичні передумови формування ювенального права. Концепція ювенального права.

Тема 2. Поняття, ознаки і система ювенального права.

Тема 3. Принципи, функції та джерела ювенального права.

Тема 4. Основні поняття і категорії ювенального права.

Змістовий модуль 2

Тема 5. Правовий статус дитини.

Тема 6. Загальний правовий статус неповнолітнього.

Тема 7. Цивільно-правовий статус неповнолітнього.

Тема 8. Ювенальний проступок і ювенальна відповідальність.

Тема 9. Ювенальна превенція.

Тема 10. Ювенальна юстиція.

При викладанні тем використовуються інформаційні технології навчання: презентації та робота з електронними ресурсами.

При підготовці до занять та виконанні самостійної роботи здобувачу рекомендується використовувати Робочу програму з навчальної дисципліни «Ювенальне право» та Навчально-методичний посібник з ювенального права.

6. Система контролю та оцінювання

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ;
- метод мозкового штурму;
- кейс-технології.

Форми та методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – залік.

Форми оцінювання студентів:

Поточне оцінювання: оцінювання здійснюється впродовж семестру шляхом запровадження навчально-методичного інструментарію з використанням активних методів і технологій організації навчального процесу, зокрема: тестові завдання, задачі, доповіді, інші інтерактивні методи навчання.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті, за результатами виконання самостійних завдань, а також передбачає оцінювання теоретичної підготовки студентів з кожної теми.

Семестрову кількість балів формують бали отримані в процесі теоретичного засвоєння матеріалу, практичних занять та самостійної роботи впродовж семестру за накопичувальною сумою від 0 до 100 балів за всіма видами робіт, передбачених з даної дисципліни за темами (в тому числі враховуються результати тематичного тестування), а також бали за підсумковий модульний контроль.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення результатів за період теоретичного навчання студентів на останньому за розкладом занятті. Основною формою підсумкового модульного контролю є контрольна робота.

Оцінювання здійснюється за національною шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» та за шкалою ECTS.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

СУМА БАЛІВ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	відмінно
82-89	B	добре	добре
74-81	C		
64-73	D	задовільно	задовільно
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	незадовільно
1-34	F		

Розподіл балів з навчальної дисципліни

Залік:

Поточний контроль (максимальна кількість балів)		Загальна максимальна кількість балів
Модуль I	Модуль II	
50	50	100

Політика академічної доброчесності

Студент повинен ознайомитися і дотримуватися Положення про забезпечення академічної доброчесності у ПВНЗ «Буковинський університет», яке міститься у вільному доступі на офіційному сайті університету. Студент повинен виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела

інформації. Списування (копіювання тексту) під час виконання письмових робіт заборонені. Користування мобільними пристроями допускається лише з дозволу викладача під час онлайн-тестування та підготовки практичних завдань. Самостійні роботи у вигляді рефератів, доповідей, презентацій повинні мати коректні текстові посилання на використані інформаційні джерела. Використання можливостей штучного інтелекту може мати місце в обмеженому ряді випадків, у кожному разі із погодженням з викладачем.

Література

Нормативно-правові акти

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96вр>.
2. Кримінальний кодекс України: Закон України від 5 квітня 2001р. № 2341-III. : URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>.
4. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV: офіційне видання. К. : Атіка, 2003. 416 с.
5. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 № 1618-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.
6. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 р. № 389-VIII (з наступними змінами до доповненнями) : електронний ресурс. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
7. Про утворення Міжвідомчої координаційної ради з питань правосуддя щодо неповнолітніх: Постанова Кабінету Міністрів України від 24.05.2017 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/357-2017-%D0%BF>.

Основний

8. Березняк В., Хашев В. Ювенальна превенція: курс лекцій. К.: Алерта, 2021. 124 с.
9. Крестовська Н.М. Ювенальне право України: історико-теоретичне дослідження : монографія. Одеса : Фенікс, 2020. 328 с.

Додатковий

10. Бандурка І.О. Кримінально-правовий захист дитинства в Україні: монографія. Харків: Золота миля, 2015. 408 с
11. Блага А.Б. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання) : монографія. – Харків : ФО-П Макаренко, 2014. 360 с.
12. Встановлення та усунення причин і умов, які сприяли вчиненню злочинів дітьми: практичний посібник / [В. С. Березняк, Р Ю. Боровенський, І. М. Веріго, М. С. Городецька, О. Д. Мірошніченко та ін.]. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2011. 147 с.
13. Дмитришина Т. Ювенальна юстиція: міжнародний досвід та перспективи його впровадження в Україні // Підприємництво, господарство і право. 2021. Вип.1. С. 210-219.
14. Крестовська Н.М. Принципи ювенального права України // Актуальні проблеми держави і права. Одеса : Юрид. л-ра, 2008. Вип. 36. С. 64-72.
15. Матвеева Л. Г. Відновний підхід до здійснення правосуддя щодо неповнолітніх. Ювенальна юстиція: український дискурс: монографія. Одеса, 2021. С. 141–159.
16. Назимко Є.С. Інститут покарання неповнолітніх у кримінальному праві України. К.: ВД «Дакор», 2018. 336 с.
17. Неледва Н. В. Процедури відновного правосуддя щодо неповнолітніх як специфічні складники формування сучасної ювенальної юстиції в Україні. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2021 № 52. С. 76–80.
18. Орловська Н. А. Проблеми протидії злочинності неповнолітніх: навч.-метод. посібник. Одеса: Міжнарод. гуманітар. ун-т, 2015. 76 с.

19. Пилипишина І. І. Проблеми застосування відновного правосуддя в умовах воєнного стану // Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2022. № 2. С. 52-70.
20. Селезньова О. М., Полонка І. А. Міжнародна практика втілення ювенального підходу в нормах про відповідальність неповнолітніх осіб: досвід для України // Право і суспільство. 2024. Вип. 5. С. 339-344.
21. Селезньова О. М. Порушення освітніх прав неповнолітніх осіб в умовах воєнного стану // VII Міжнародний правничий форум «Права людини та публічне врядування у сучасних умовах», м. Чернівці, 28 травня 2024 р. Львів-Торунь: Liha-Pres, 2024.
22. Селезньова О. М. Особливості суб'єктного складу ювенальних правовідносин // Право в умовах воєнного стану: українські реалії та міжнародні тенденції: матер. VII щорічної наук.-практ. конф. молодих вчених і студентів (ПВНЗ «Буковинський університет», 17 травня 2024 р.). Чернівці, 2024.
23. Усрицька Н. І., Дільна З. Ф. Ювенальна юстиція: окремі аспекти щодо її розуміння // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2021. Вип.63. С. 274-278.

Інформаційні ресурси

(нормативна база, джерела Інтернет, адреси бібліотек тощо)

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України <http://www.president.gov.ua>
2. Офіційний портал Верховної Ради України <http://rada.gov.ua>
3. Урядовий портал <http://www.kmu.gov.ua/control/>
4. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини <http://www.ombudsman.gov.ua>
5. Міністерство внутрішніх справ України <http://mvs.gov.ua>
6. Національна поліція України <https://www.npu.gov.ua/>
7. Міністерство освіти і науки України <http://www.mon.gov.ua>
8. Міністерство юстиції України <https://minjust.gov.ua/ua>
9. Верховний Суд України <http://www.scourt.gov.ua>
10. Вищий спеціалізований суд України з розгляду цивільних і кримінальних справ <http://sc.gov.ua>